

Paraules d'agraïment

Josep M. Botey

Acadèmic corresponent per Granollers. josepmariabotey@coac.net

El primer que vull fer és donar gràcies, avui i aquí és el més important que he de fer. Moltes gràcies a tots els que han fet possible la meva presència en aquest acte, i de manera molt especial a l'Excm. Sr. Dr. Jordi Bonet, a l'Excm. Sr. Dr. Leopoldo Gil Nebot, a l'Il·lm. Sr. Dr. Josep Muntañola i a l'Il·lm. Dr. Jordi Pericot, els quals van avalar la meva incorporació a aquesta Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi com a acadèmic corresponent per la ciutat de Granollers.

La meva vida professional ha estat prou rica i ha tingut i té amplitud d'horitzons. He tingut l'estimació de la meva esposa, Mireia, de filles i de néts, de gendres i de germans, de tota un gran família, i d'amics, del país i d'un bon tros del món, amb els quals he compartit afecte i amistat. Gràcies també a tots ells.

Vaig néixer a Granollers, fill d'una família menestral de la qual vaig rebre el primer impuls i el primer signe d'identitat. La meva mare va ser una dona valenta i el meu pare un gran treballador i un bon innovador, que va crear una empresa exemplar, a la qual els meus quatre germans van participar un cop grans. Jo, el fill petit, vaig tenir la llibertat d'estudiar arquitectura, acabat un batxillerat privilegiat a l'Institut Municipal de Granollers, dirigit aleshores per Dr. Salvador Llobet.

Ja a Barcelona, i amb setze anys, vaig començar a descobrir la vida cultural d'una ciutat gran, que m'oferia art en les seves diverses manifestacions: arquitectura, teatre, música, cinema, i també exposicions diverses. Com a estudiant d'arquitectura vaig constatar ben aviat que no tots els professors respiraven l'aire del moment. He de reconèixer, però, que els que el respiraven i els que no, tots, van col·laborar, d'una manera o d'una altra, a la meva formació acadèmica i humanística. He de mencionar la generositat d'alguns d'ells, com la de Gil Nebot, i la recerca en l'exigència en la composició d'altres, com la de Federico Correa, sempre, i afortunadament, contracorrent.

Em sembla pertinent comentar, de manera ràpida, moments professionals, obra i descobriments que han estat significatius per a mi.

Constatar que projectes meus fets a l'Escola d'Arquitectura els últims anys de carrera s'han convertit en realitat i s'han incorporat a la vida de les ciutats, fa pensar en el que he rebut en l'etapa universitària. I m'ha fet prendre consciència del caràcter bàsic en el present i en el futur dels coneixements adquirits en l'etapa de formació a casa, a l'escola i la universitat, i els quals, de gran més que de jove, estic en condicions d'agrair.

La planificació i l'execució d'obra d'habitatges particulars m'ha permès conèixer els interessos dels usuaris, i als usuaris mateixos, fonamental per poder-los subministrar, amb el meu treball, cases útils, fàcils de funcionament i fetes a mida de les seves expectatives. La participació en el disseny d'interiors de l'obra feta, que m'ha estat encarregat en alguns casos, m'ha permès realitzar un tot coherent, ajudat sempre de grans petits artesans, que m'han prestat les seves mans i els seus

coneixements per treballar els projectes. Aquestes incursions professionals ocasionals en el món del disseny d'interiors han estat experiències fonamentals per a mi per poder actuar, posteriorment i amb eficàcia, en la restauració de patrimoni, que ha esdevingut una de les meves especialitats en la vida professional.

L'Escola d'Educació Especial Montserrat Montero, el Museu de Granollers, l'Ave Maria –fets en col·laboració– i el Teatre Auditori de Granollers, quatre obres públiques d'un cert relleu i les primeres d'aquesta naturalesa que empenia, em van exigir, pel seu caràcter públic, un esforç addicional en els aspectes pressupostaris i de gestió. I van ser formatives en aquests aspectes. No van ser un joc: eren un nou repte. La realitat ha entrat, i entra, a batzegades en el meu fer diari.

Cada moment ha representat una evolució en el meu camí i cada petjada una ocasió per expressar-me i per comunicar-me. Cada cop s'han sumat més amics i cada gest s'ha convertit en un procés complex i estimulants, ple de compromís.

L'Ave Maria –seu del Departament de Sanitat–, la Casa Batlló, la Pia Almoina, el Museu d'Història de la Ciutat, són peces arquitectòniques que em situen, de manera més arrelada, a Barcelona. Són petites actuacions, suma d'arts menors, que esdevenen art major pel fet de beure de la mateixa font. L'observació i l'atenció fan possible que es creï aquesta relació d'un nivell d'art amb l'altre. En aquest sentit, i al meu entendre, el recobriment de la Casa Batlló, en la restauració efectuada, representa un clar homenatge al món artístic de la simplicitat i de la tecnologia popular elemental; al món, en definitiva de les arts menors, amb vocació de majors degudament combinades.

En termes globals, el llenguatge desenvolupat a la restauració de la Casa Batlló esdevé un genèric. Un món de petits cargols ganxets, cànem, guix, acer i morter gunitat que ens retorna, amb tota noblesa, unes formes i uns moments sense equívoc.

A l'Ave Maria l'eix del treball va consistir a mantenir la idea original i els seus eixos de simetria, adaptant-la a nous usos, a recuperar espais i a mantenir els estucs i els elements ornamentals pristins.

Em sembla rellevant també comentar el joc de peces litúrgiques fetes per al Museu de Jerusalem, en homenatge a Izzika Gaon, provinents de “Rituelles licht de Frankfurt am Main”. Representa, per part meua, un dels primers treballs realitzats des de l'exterior i un dels primers intents de connexió, en una mateixa actuació, de cultures diverses.

La menorà es converteix en llum-guia que en consumir-se troba i dona equilibri a las nostres vides. Aquestes darreres són, per a mi, obres de referència i de guia, a les quals em sembla convenient de sumar també la Torre de Control Portuària o el Far de Montjuïc.

Treballar en la restauració de la catedral de Nuestra Señora de la Pobreza, a la colombiana ciutat de Pereira, amb la col·laboració de Laureano Forero i de León Restrepo, ha estat un luxe especial. Em va permetre descobrir el món de l'arquitectura coneguda a Sud-amèrica com “temblorera”, pensada –com el seu nom indica– per suportar terratrèmols d'un cert grau: gran massa en el basament i gran lleugeresa en les parts superiors de l'obra. Un recobriment en llauna tapava, tant per dins com per fora, la gran bellesa d'una estructura de fusta magníficament entramada. Avui, i com efecte de la restauració, l'advocació de la pobresa que porta el nom de la catedral es fa més justa i més explícita que abans.

Els contactes amb universitats estrangeres, les classes i màsters professats a universitats de Sud-amèrica, dels Estats Units, d'Israel i d'Alemanya, han estat, per a mi, experiències molt enriquidores. He de fer un esment especial a les relacions amb el món brasiler, i dins d'aquest món, a l'amistat amb Oscar Niemeyer, que em va influir de manera notable en la formació dels meus quaranta-cinc anys. Genial i gentil, Oscar Niemeyer em va permetre de submergir-me en la riquesa selvàtica dels seus documents per crear el primer codi documental de la seva obra completa, un arxiu que avui forma part de la documentació general de la Fundação Oscar Niemeyer. Una de les meves tres publicacions sobre Niemeyer és un homenatge a les seves formes arquitectòniques i a l'espai propi que creen els seus traços.

L'esment a Oscar Niemeyer, deixat deliberadament per al final per la seva importància en la meua activitat professional, em permet de recuperar el que deia al principi sobre l'impacte que m'ha suposat el descobriment de la diversitat de cultures i de grups humans diferents, per la riquesa que comporten, i de la qual és bo aprendre.

Avui vull tenir un record especial per a Isabel Pons, acadèmica corresponent d'aquesta Acadèmia per Rio de Janeiro, malauradament traspassada. La vaig descobrir i conèixer per mitjà de l'amic Zoilo Martínez de la Vega, en altre moment director de l'Agència Efe per al Brasil, i que va tenir cura d'Isabel Pons fins als seus últims dies. Avui, amb motiu d'aquestes històries que es tanquen, l'amic Zoilo Martínez de la Vega ha confirmat que al proper curs farà donació a l'Acadèmia de les obres d'Isabel Pons, que enriquiran el nostre patrimoni general.

I res més. I gràcies de nou a totes aquelles persones que han format part de la meua vida i que, voluntàriament o involuntàriament, m'han ajudat a ser el que sóc professionalment i personalment. A tots, moltes gràcies.

17 de juny de 2015